

Den Sociale Kapitalfond Analyse

1.800 små og mellemstore virksomheder tager et særligt socialt ansvar

Maj 2018

Af Kristian Thor Jakobsen og Julie Birkedal Haumand

Kontakt:

Analysechef Kristian Thor Jakobsen

Tlf.: 3022 6792

HOVEDKONKLUSIONER

- Antallet af særligt sociale små og mellemstore virksomheder (SMVer) lå på ca. 1.800 ved udgangen af 2015. Dette svarer til knap hver tiende SMV. Til sammenligning lå antallet på ca. 1.200 i 2008. Særligt sociale virksomheder defineres i dette notat som værende private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.
- Nordvest- og østjyske kommuner har de højeste andele af særligt sociale SMVer med mindst hver ottende SMVer i 2015. Omvendt har kommunerne i og omkring København de laveste andele.
- Særligt sociale virksomheder er overrepræsenteret inden for handel og industri sammenlignet med øvrige små og mellemstore virksomheder i 2015. Til gengæld er de underrepræsenteret i brancher som bygge og anlæg, vidensservice samt information og kommunikation.
- Fire ud af fem personer ansat i støttet beskæftigelse i de særligt sociale virksomheder er ansat i fleksjob, mens ca. hver tiende er ansat i løntilskud.
- Rengørings- og kontorarbejde samt salgsarbejde i butik er nogle de mest anvendte jobfunktioner til personer i fleksjob i de særligt sociale virksomheder. Samtidig har personer ansat i fleksjob været på en form for offentligt ydelse i to og et halvt år i perioden 2011-2014.

BAGGRUND

Omkring en tredjedel af alle små og mellemstore virksomheder (SMVer), altså private virksomheder med 10-249 ansatte, havde i 2013 mindst en ansat i støttet beskæftigelse.¹ I en del af SMVerne, der har en eller flere personer ansat i støttet beskæftigelse, udgør personerne ansat på disse tilskudsordninger en relativ stor del af medarbejderne. Disse virksomheder kaldes som særligt sociale virksomheder.

Særligt sociale virksomheder defineres i dette notat som værende private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.²

Ved udgangen af 2013 var der ca. 1.700 særligt sociale SMVer med ca. 5.500 personer ansat i støttet beskæftigelse samlet set.³ Dette notat kortlægger på udviklingen siden 2013 i forhold til antallet af særligt sociale SMVer og deres placering. Der bliver også set nærmere på personerne ansat i støttet beskæftigelse i de særligt sociale virksomheder i forhold til deres ansættelsesforhold, uddannelsesbaggrund og jobfunktioner.

1.800 SÆRLIGT SOCIALE VIRKSOMHEDER I 2015

Antallet af særligt sociale SMVer er steget fra godt 1.200 i 2008 til lige knap 1.800 virksomheder i 2015 svarende til knap hver tiende SMV, jf. Figur 1.⁴ Antallet af særligt sociale SMVer har været stort set konstant siden 2013. Og stigningen i antallet af særligt sociale virksomheder fra 2012 til 2013 var drevet af ikrafttrædelsen af den seneste fleksjobsreform.⁵

¹ Egen beregning tilsvarende Jakobsen et al (2015), men hvor virksomheder opdeles efter cvr-nummer og ikke arbejdsstedsnummer. Kilden er Registerbaseret Arbejdsstyrkestatistik (RAS) og baserer sig på den primære beskæftigelsesstatus i november 2013.

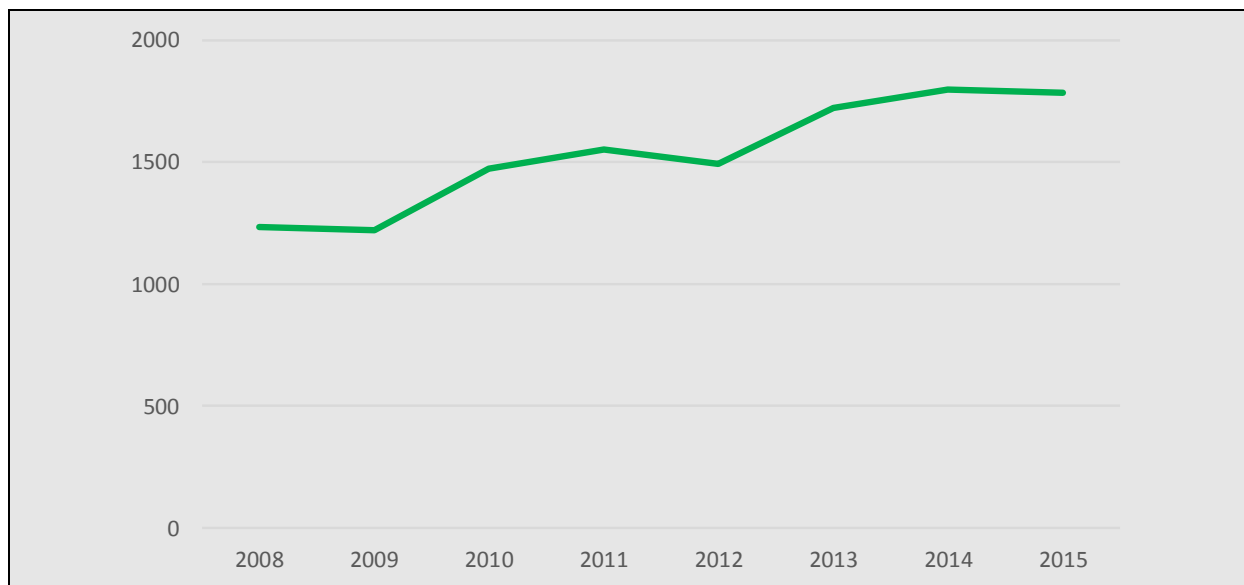
² Kriteriet ned mindst 5 medarbejdere i støttet beskæftigelse er tilføjet for at imødegå, at andelen af medarbejdere i støttet beskæftigelse er faldende i takt med virksomhedsstørrelsen. For at sikre at større virksomheder kan opfylde kriteriet for at være særligt socialt ansvarlige er kriteriet med det absolutte antal derfor tilføjet. Desuden skal virksomheden være at finde i regnskabsstatistikken.

³ Jf. Jakobsen (2016): Portræt af de særligt sociale virksomheder i Danmark, Den Sociale Kapitalfond.

⁴ I modsætning til opgørelsen i Jakobsen (2016): Portræt af de særligt sociale virksomheder i Danmark er voksenlærlinge ikke inkluderet i denne opgørelse, da de ikke indgår i opgørelserne for de seneste år. Dette bidrager til et markant fald i antallet af særligt sociale virksomheder frem mod 2013.

⁵ Antallet af personer på fleksjobsordningen steg med omkring 4.000 personer i løbet af 2013 svarende til en stigning på omkring seks pct. mod hidtidige årlige stigninger på ca. en procent. Jf. Jobindsats.dk

Figur 1: Udviklingen i antallet af særligt sociale virksomheder, 2008-2015

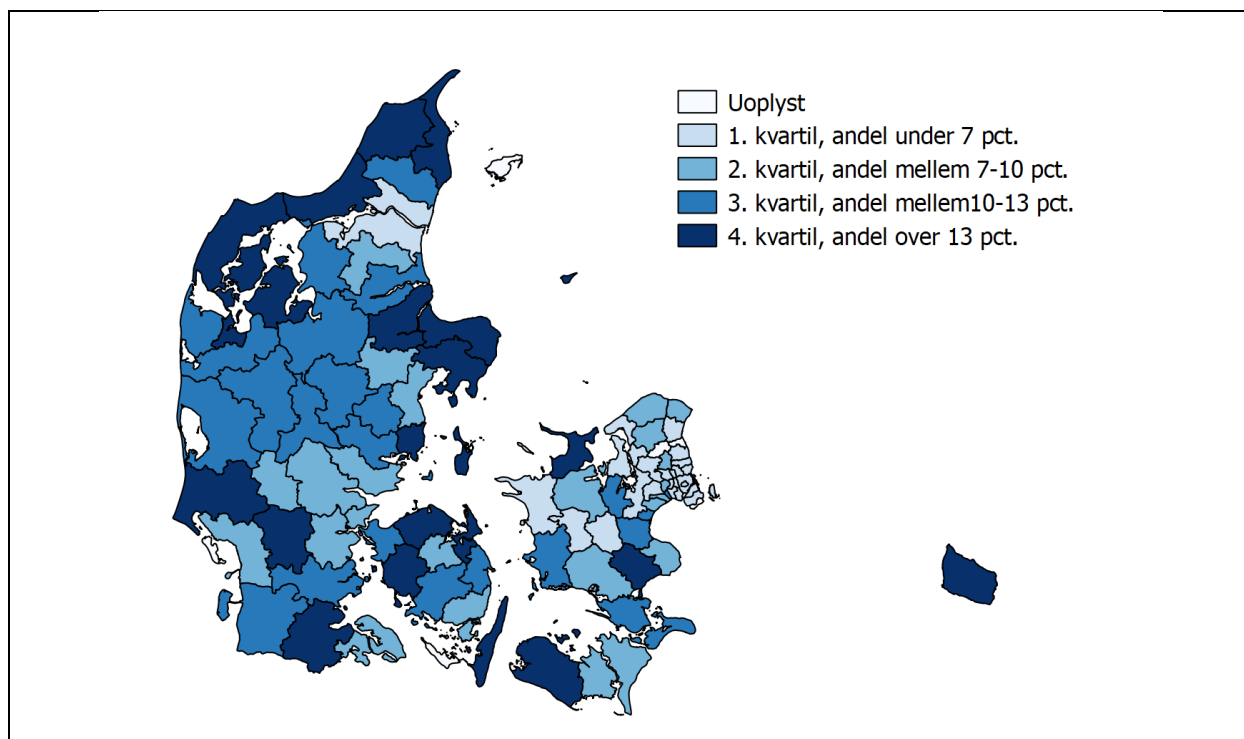

Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Nordvest- og østjyske kommuner havde i 2015 blandt de højeste andele af SMVer, der tog et særligt socialt ansvar i form af at have ansat relativt mange personer ansat i støttet beskæftigelse, jf. Figur 2. Men generelt set var de jyske kommuner kendetegnet ved at have relativt mange særligt sociale SMVer sammenlignet med kommunerne i og omkring København.

Figur 2: Andel af kommunes SMV, der var særligt sociale i 2015

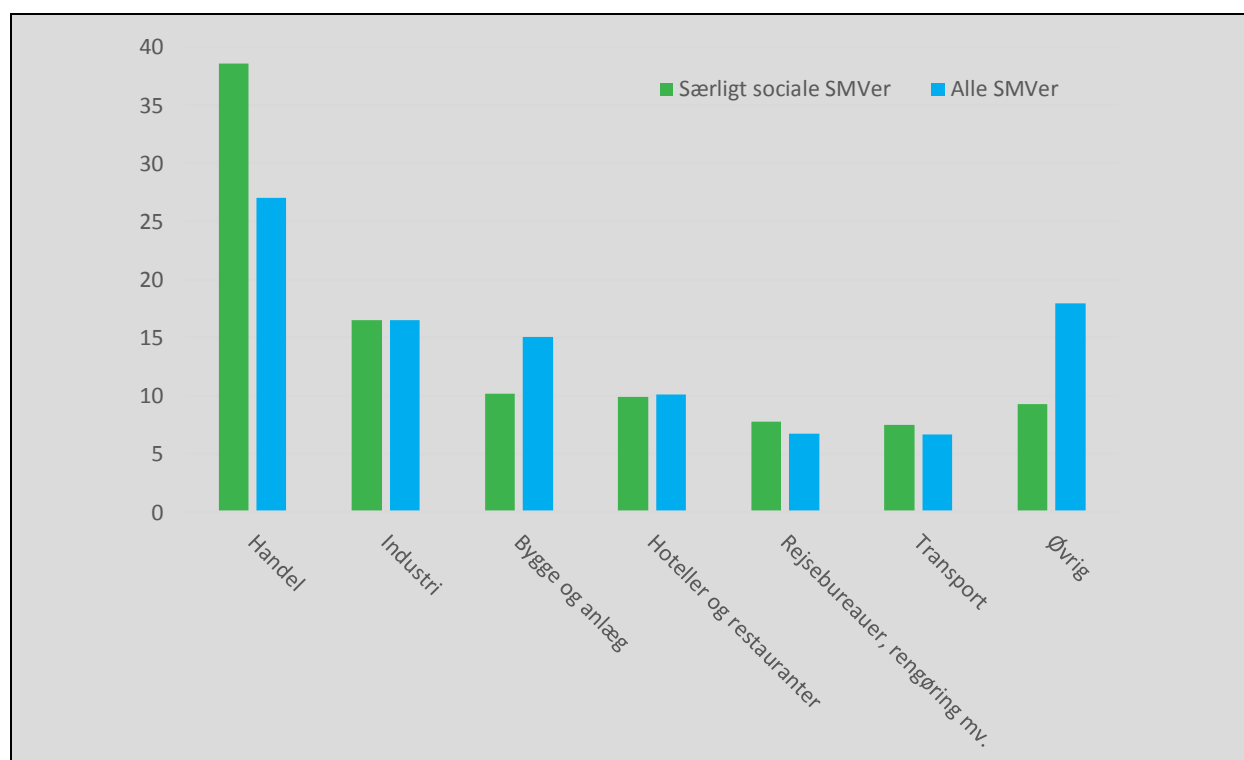

Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Særligt sociale SMVer er klart overrepræsenteret inden for handelsbranchen sammenlignet med alle SMVer, mens der er en underrepræsentation i bygge- og anlægsbranchen, jf. Figur 3. 39 pct. af de særligt sociale SMVer tilhører således handelsbranchen, mens det samme kun er gældende for 27 pct. af alle SMVer. I 2015 udgjorde små og mellemstore industrivirksomheder ca. 16 pct. af SMVerne, også når det kom til de særligt sociale SMVer.

Figur 3: Branchefordeling for særligt sociale SMVer, 2015

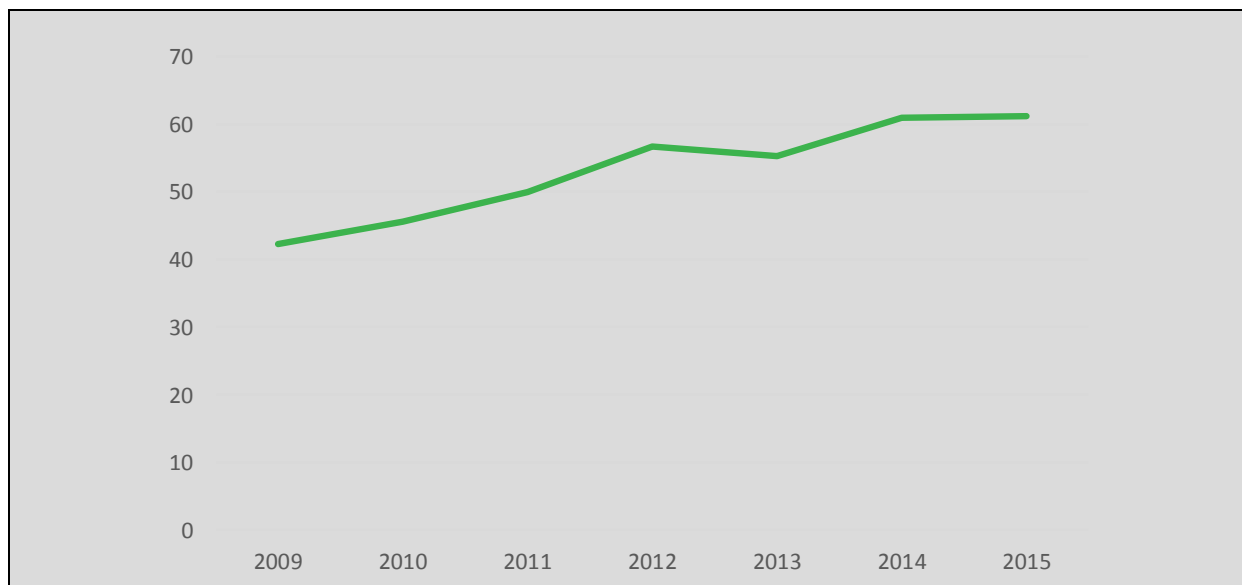
Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Der sker en betydelig udskiftning blandt SMVerne, der opfylder kriteriet for særlig social ansvarlighed fra år til år, jf. Figur 4. 61 pct. af de særligt sociale SMVer fra 2015 var således også særligt sociale i 2014. Andelen af særligt sociale SMVer, der går igen fra år til år, har været støt stigende fra 2008 og frem, i takt med at antallet af særligt sociale SMVer steg samlet set.

Mere end hver tredje særligt sociale virksomhed fra 2015 havde været særligt sociale i mindst tre af årene fra 2011 til 2015, mens knap 240 SMVer eller godt hver ottende særligt sociale SMV fra 2015 havde opfyldt kriteriet for særlig social ansvarlighed i alle fem år fra 2011 til 2015. Det er således de færreste særligt sociale SMVer, der opfylder kriteriet for at være særligt sociale over flere år.

Figur 4: Andel af særligt sociale virksomheder, der også opfyldte kriteriet for særlig social ansvarlighed året før, 2009-2015 (pct.)

Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden.

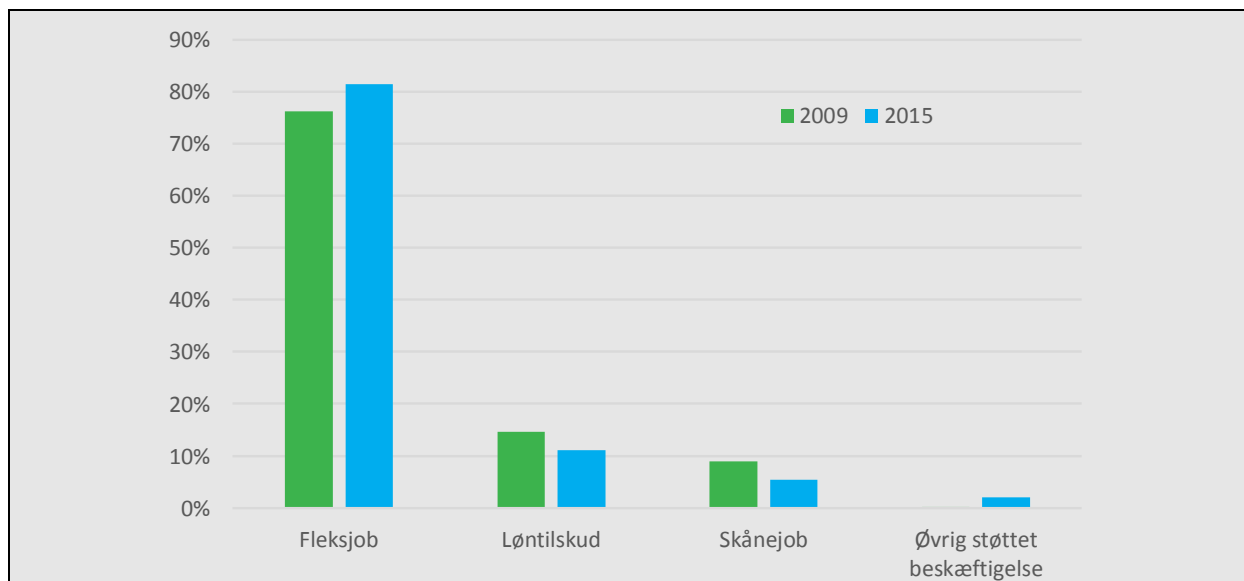
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

HVEM ER ANSAT I STØTTET BESKÆFTIGELSE I DE SÆRLIGT SOCIALE VIRKSOMHEDER?

I 2015 havde de særligt sociale virksomheder tilsammen 5.800 personer ansat i støttet beskæftigelse, hvilket svarer til, at der i gennemsnittet var ansat 3 i støttet beskæftigelse pr. virksomhed.

Langt størstedelen af personerne ansat i støttet beskæftigelse er ansat i fleksjob, mens resten hovedsageligt er ansat i løntilskud eller skånejob, jf. Figur 5. I 2015 var fire ud fem personer i støttet beskæftigelse således ansat i fleksjob, hvilket svarer til en lille stigning sammenlignet med 2009. Ca. hver tiende ansat i støttet beskæftigelse var ansat i løntilskud hos de særligt sociale SMVer i 2015, mens personer ansat i skånejob udgjorde ca. 5 pct.

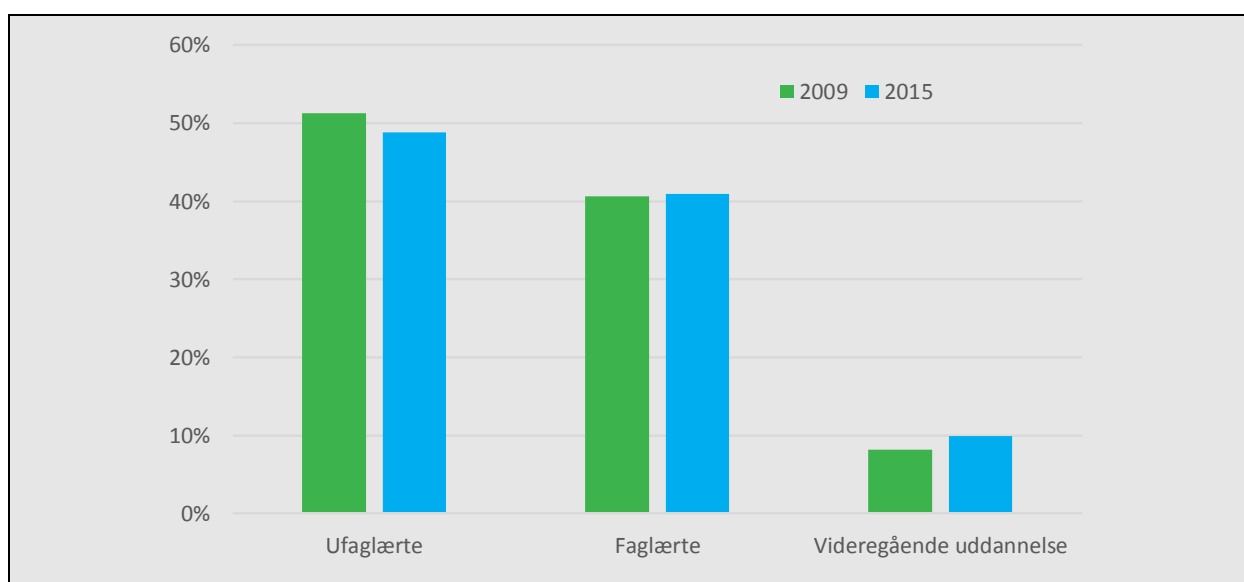
Figur 5: Andel af personer ansat på forskellige støttede beskæftigelsesformer i særligt sociale virksomheder, 2009-2015 (pct.)

Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden. Øvrig støttet beskæftigelse indeholder jobrotation og revalidering. Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Lige knap halvdelen af personerne ansat i støttet beskæftigelse i de særligt sociale virksomheder i 2015 havde ingen erhvervskompetencegivende uddannelse, mens 40 pct. var faglærte, jf. Figur 6. Siden 2009 er der sket en lille forskydning i uddannelsessammensætningen over mod lidt færre personer med ufaglært baggrund og lidt flere med en videregående uddannelse. Dette afspejler bl.a. den generelle uddannelsessammensætning i den danske arbejdsstyrke.

Figur 6: Ansatte i støttet beskæftigelse fordelt efter uddannelsesniveau, 2009-2015

Note: Særligt sociale virksomheder defineres som private virksomheder med 10-249 ansatte, hvor antallet af ansatte i støttet beskæftigelse er på mindst fem eller udgør mindst 10 pct. af de ansatte i virksomheden. Kategorien "Ufaglærte" indeholder også personer med uoplyst uddannelsesniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Hvem havde fleksjob?

I 2015 havde de særligt sociale virksomheder ca. 4.700 personer ansat i fleksjob ligeligt fordelt mellem mænd og kvinder. Knap halvdelen af de ansatte i fleksjob var ufaglærte, mens 43 pct. havde en faglært baggrund.

Personer ansat i fleksjob i de særligt sociale virksomheder har mange forskellige jobfunktioner, og en del af dem afspejler overvægten af SMVer fra handelsbranchen, jf. Tabel 1. "Rengøring, ej private hjem" er en jobfunktion, der optræder blandt de fem mest typiske af stillinger for personer i fleksjob uanset deres uddannelsesniveau. Rengøring er således den stilling, som flest ufaglærte i fleksjob var ansat til at varetage.

Derudover fylder jobfunktioner som "Salgsarbejde i butik", "Almindeligt kontorarbejde" og "Arbejde med opfyldning af lager og butik" meget for personer ansat i fleksjob i særligt sociale virksomheder i 2015. Der er desuden et relativt stort overlap mellem jobfunktionerne for personer i fleksjob, når ufaglærte og faglærte personer sammenlignes.

Tabel 1: Jobfunktion for flest ansatte i fleksjob i særligt sociale virksomheder fordelt efter uddannelsesniveau (pct.)

Ufaglært		Faglært		Vidergående uddannelse	
Jobfunktion	Andel	Jobfunktion	Andel	Jobfunktion	Andel
Rengøringsarbejde, ej private hjem	8,5	Salgsarbejde i butik	8,8	Almindeligt kontorarbejde	7,5
Arbejde med opfyldning af lager og butik	6,5	Almindeligt kontorarbejde	5,9	Salgsarbejde i butik	4,7
Salgsarbejde i butik	6,1	Arbejde med opfyldning af lager og butik	5,1	Rengøringsarbejde, ej private hjem	4,5
Kasseassistentarbejde og beslægtet kundebetjening	5,1	Rengøringsarbejde, ej private hjem	4,9	Specialpædagogisk arbejde	3,7
Chauffører af biler, taxier og varevogne	3,5	Kasseassistentarbejde og beslægtet kundebetjening	4,5	Arbejde inden for farmaci	2,6

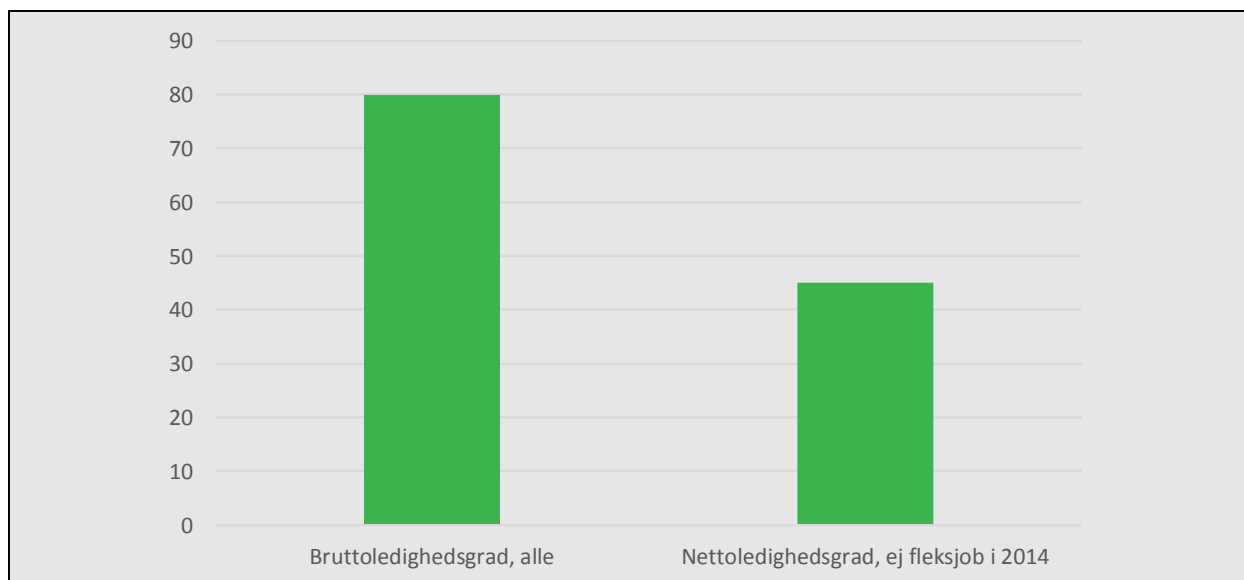
Note: Personer med uoplyste jobfunktioner er ikke inkluderet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Personer ansat i fleksjob i 2015 i de særligt sociale virksomheder har været på offentlig forsørgelse eller i fleksjob i næsten to og et halvt år ud i 2012-2014 svarende til en bruttoledighedsgrad på 80 pct., jf. Figur 7. De er altså kendetegnet ved at have befundet sig på kanten af arbejdsmarkedet i størstedelen af tiden i årene op til 2015.

Personer, der ikke havde et fleksjob i 2014, men var ansat i et i 2015 hos en særligt social virksomhed, havde i snit været ledige i næsten halvandet år i perioden 2012-2014. Personer, der fik tilkendt fleksjob i 2015, havde således ikke udelukkende været på passiv forsørgelse i årene op til, at de fik tilkendt et fleksjob, men havde rent faktisk haft en vis tilknytning til arbejdsmarkedet.

Figur 7: Ledighedsgrad blandt ansatte i fleksjob i særligt sociale virksomheder, 2015

Note: Bruttoledighedsgraden dækker over hvor mange ugers ledighed og fleksjob den pågældende har haft i de 3 foregående år, dvs. hhv. 2012-2014. Nettoledighedsgraden dækker udelukkende over antallet af uger i de 3 foregående år den pågældende har været ledig.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Hvem var i løntilskud?

I 2015 havde de særligt sociale virksomheder ca. 650 personer ansat i løntilskud med en klar overvægt – 66 pct. - af mænd. Over halvdelen af personerne ansat i løntilskud var ufaglærte, mens omkring en tredjedel havde en faglært baggrund.

Ansatte i løntilskud udfører oftest manuelt arbejde, mens service- og salgsarbejde samt håndværkspræget arbejde er omdrejningspunktet for knap 30 pct. af løntilskudsstillinger i de særligt sociale virksomheder, jf. Tabel 2.

Tabel 2: Jobfunktion for ansatte i fleksjob i særligt sociale virksomheder

	Andel
Manuelt arbejde	24,3
Service- og salgsarbejde	15,5
Håndværkspræget arbejde	12,5
Operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde	9,7
Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde	9,4

Note: Øvrige jobfunktioner dækker over operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde, almindeligt kontor- og kundeservicearbejde, arbejde der forudsætter viden på mellemniveau, arbejde der forudsætter viden på højeste niveau, ledelsesarbejde, arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri og militært arbejde.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.